

Piilijoen, Sääksjärven ja Kouvatsanjoen alueiden vesienhallintahanke vuosille 2023–2025

Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistys ry

Loppuraportti
30.11.2022 -
15.6.2025

2025

Piilijoen, Sääksjärven ja Kauvatsanjoen alueiden vesienhallintahanke vuosille 2023–2025

Loppuraportti 30.11.2022-15.6.2025, 13.6.2025

Laatijat ja yhteyshenkilöt:

Hanna Arola, KVVY Yhdistys, kehityspäällikkö, FT, hanna.arola@kvvy.fi

Hanna Määttänen, KVVY Yhdistys, viestintäasiantuntija, FM, hanna.maattanen@kvvy.fi

Hankkeen toteutusaika:

30.11.2022-15.6.2025

SISÄLTÖ

1. TIIVISTELMÄ.....	5
2. HANKKEEN LÄHTÖKOHTA, TAVOITTEET JA KOHDERYHMÄ / KOHDEALUE JA KARTTA.....	6
3. HANKKEEN TOTEUTUS	8
4. YHTEISTYÖ JA SIDOSRYHMÄTYÖSKENTELY	16
5. VIESTINTÄ JA TIEDOTTAMINEN	16
6. HANKKEEN TUOTOKSET.....	21
7. HANKKEEN TULOKSET	22
8. TOIMINNAN JATKUVUUS	22
9. PROJEKTIN RAHOITUS	23
10. HANKKEEN TOTEUTUS NUMEROINA	23
11. HANKKEEN VAIKUTTAVUUS	25
12. TOTEUTUSVAIHEEN ARVIOINTI – ITSEARVIO	26

VIITTEET

Liitteet

Liite 1. Palomäen kosteikon suunnitelmaseloste ja pintakartta

Liite 2. Kouvatsanjoen alueen kuivavarat sekä toimenpidemahdollisuudet

Piilijoen, Sääksjärven ja Kauvatsanjoen alueiden vesienhallintahanke vuosille 2023–2025

1. Tiivistelmä

Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistys ry (KVVY Yhdistys) toteutti vuosina 2023–2025 valuma-alueen kunnostustoimiin painottuvaa hanketta Piilijoen, Sääksjärven ja Kauvatsanjoen alueilla. Hanke sai myönteisen avustuspäätöksen Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksesta huhtikuussa 2023. Lisäksi hanke on saanut avustusta Huittisten Säästöpankkisäätiöltä ja Metsä Groupin Luonto-ohjelmasta. Hanketyö aloitettiin vuoden 2023 alkupuolella. Hanke edisti Kauvatsanjoen alaosan alueen, Sääksjärven alueen ja Piilijoen alueen vesienhallintatoimia käymällä läpi FCG:n tekemässä selvityksessä (2020) tunnistettuja kunnostuskohteita ja etsimällä valuma-alueelta myös aivan uusia kohteita kunnostustoimenpiteille. Tässä esikarsintatyössä selvitettiin maanomistajien näkemyksiä kunnostustoimille, kuten kosteikoille, putkipadoille ja kaksitasouomille, ja käytiin maastossa selvittämässä kohteen edellytykset toimien toteuttamiselle. Esikarsintatyön pohjalta yksi kosteikkokohde osoittautui toteuttamiskelpoiseksi, ja tämä suunniteltiin ja toteutettiin hankkeessa. Vastaavasti metsävesikohteiden osalta löytyi kolme kohdetta, joita on mahdollista viedä kohti vesienhallintatoimien toteutusta. Vaikka metsävesikohteita ei ehditty hankkeen puitteissa edistää tarkempaan suunnitteluun, palvelee hankkeen tekemä esikarsintatyö esimerkiksi seuraavia valuma-aluekunnostushankkeita. Piilijoki, Kauvatsanjoki ja Puurijärvi luodattiin, jotta saatiin mitattua tietoa alueen laajempien vesienhallintaongelmiin liittyvien keskusteluiden ja ratkaisuiden tueksi. Piilijoella uoman vedenpinnan korkeus vaihtelee huomattavasti. Kauvatsanjoella ongelmana ovat tulvat, ja vastaavasti Puurijärven on arveltu olevan yksi padottava tekijä alueella. Luotauksien perusteella pystyttiin esittämään toimenpiteitä, kuten kaksitasouoma, pengerrys ja pumppaus, joiden avulla kohteiden vesienhallintaongelmia saisi hillittyä. Alueella järjestettiin useita yleisötilaisuuksia, joissa esiteltiin hankkeen edistymistä. Varsinkin yleisötilaisuuksien osalta hanke teki tiivistä yhteistyötä MTK-Kauvatsan kanssa.

2. Hankkeen lähtökohta, tavoitteet ja kohderyhmä / kohde-alue ja kartta

Kauvatsanjoelle on vuonna 2020 valmistunut kuormitus selvitys ja kunnostussuunnitelma (FCG 2020). Kokonaisuudessaan alue muodostuu yhdeksästä kolmannen jakovaiheen osavaluma-alueesta, ja ravinnekuormituksen osalta merkittävimmit osavaluma-alueiksi selvityksessä tunnistettiin Kauvatsanjoen alaosan alue (35.151), Piilijoen alue (35.153), Kiikoisjoen alue (152.34) ja Mouhijärven alue (35.155). Tarkemmissa, neljännen jakovaiheen karttatarkasteluissa selvityksessä nostettiin esiin maa- ja metsätalouden ominaiskuormituksen jakautuminen eri osa-valuma-alueiden osalta (FCG 2020). Maatalouden merkitys korostui eritoten pääreitien uoman varrella, kun taas valuma-alueen latvoilla metsätalouden merkitys korostuu enemmän (FCG 2020).

Kunnostussuunnitelmassa Kauvatsanjoen alueelle oli tunnistettu yhteensä noin 450 erilaista vesiensuojelutoimenpidettä (FCG 2020). Suunnitelmassa arvioitiin, että siinä esitettyjen kunnostustoimien toteuttamisella olisi mahdollista vähentää 3. jakovaiheen osavaluma-alueella muodostuvaa kokonaisfosforikuormaa 1–39 %, mikä olisi yhteensä noin 2300 kiloa (FCG 2020).

Tämän hankkeen kohdealueet olivat Piilijoen (35.153), Sääksjärven (35.152) ja Kauvatsanjoen alaosan (35.151) valuma-alueet (Kuva 1). FCG:n tekemässä selvityksessä arvioitiin, että Piilijoen ja Kauvatsanjoen alaosan valuma-alueilla peltoviljelyn osuus muodostuvasta vuosittaisesta fosforikuormasta on yli 75 %, ja vastaavasti metsätalousvoittoisella Sääksjärven alueella noin 30 % (FCG 2020). Näillä alueilla vesiensuojelurakenteilla olisi laskennallisesti mahdollista vähentää alueella muodostuvaa fosforikuormaa yhteensä noin 770 kg (FCG 2020). Lisäksi fosforikuormituksen vähentämisessä voisi hyödyntää maatalouden vesiensuojelutoimenpiteitä (sääätösalaajitus, suojavyöhykkeet ja rakennekalkitus) (FCG 2020).

Kauvatsanjoen alueen järvet ovat pääosin hyvässä tai tyydyttävässä ekologisessa tilassa ja joet pääosin tyydyttävässä tilassa. Varsinkin hankkeen kohdealueella vesien tila on hyvää huonompi, joten kunnostustoimenpiteille oli myös vesienhoidollista tarvetta. Tämä hanke pyrki kohentamaan alueen vesienhallintaa ja siten tukemaan myös vesienhoidollisia tavoitteita. Hanke toimi tiiviissä yhteistyössä MTK-Kauvatsan kanssa.

Hankkeen toimet painottuivat maanomistajayhteydenottoihin, teknisten suunnitelmien laadintaan ja suunnitelmien toteuttamiseen. Hankkeessa tavoitteina oli 1) tiedottaa alueen maanomistajia hankkeen mahdollisuuksista, 2) valita vähintään kolme kohdetta, joille laaditaan tekniset suunnitelmat yhteistyössä maanomistajien kanssa ja 3) toteuttaa alueelle laadittuja suunnitelmia ja edistää toteutuksen rahoitusta. Edellä mainittujen toimien lisäksi hankkeessa haettiin ratkaisuja Piili- ja Kauvatsanjoella esiintyvien tulvien poistamiseen, mikä vaati laajempaa yhteistyötä ja keskustelua myös säännöstelyä valvovien viranomaisten kanssa.

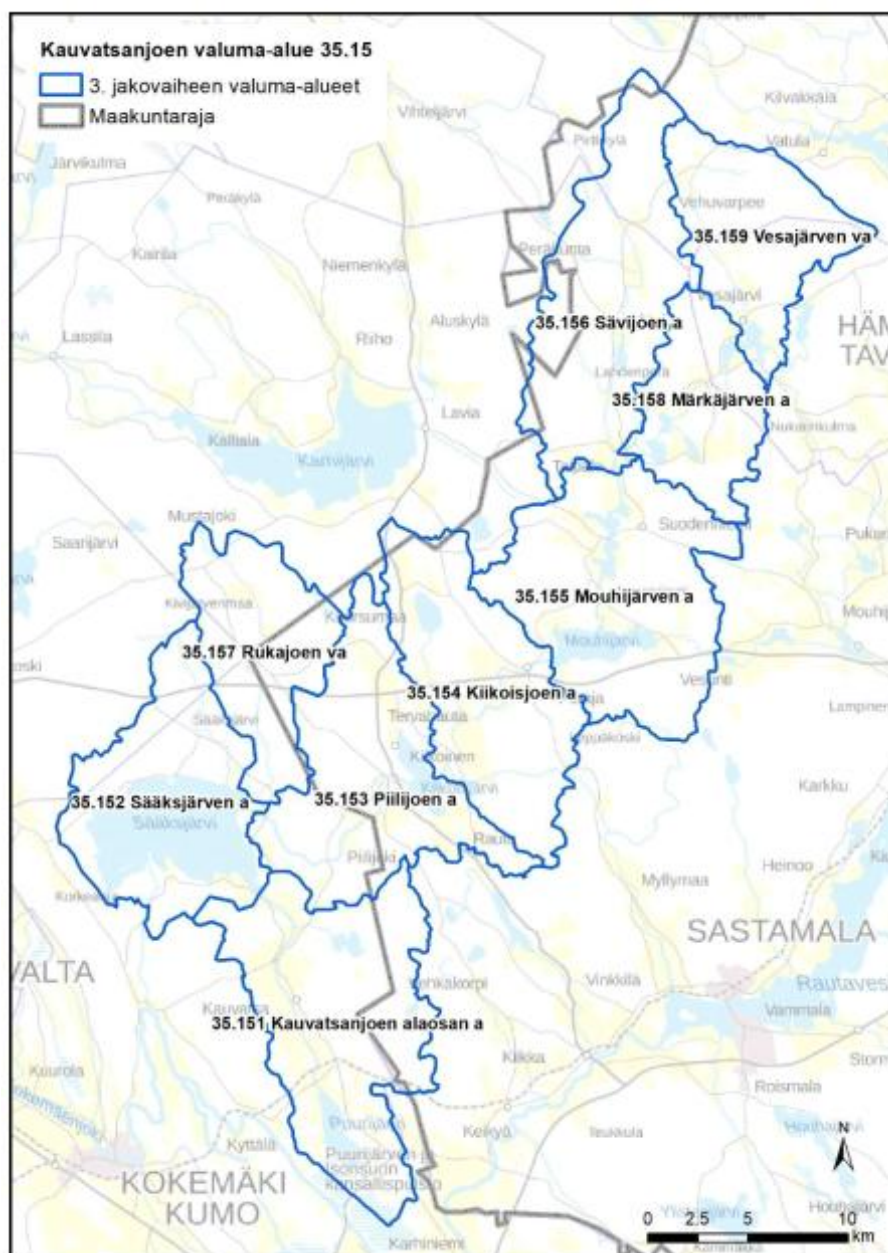
Tavoitteena oli, että mahdollisimman moni hankkeessa tehtävistä suunnitelmista olisi saatu toteutukseen hankaikana. Hankkeessa oli budjetoitu ostopalvelua arviolta yhteen vesienhallintarakenteen toteutukseen. Mahdollisille toteutumatta jääville suunnitelmille KVVY Yhdistyksen on tarkoitus hakea muuta rahoitusta kohteiden toteuttamiseen sekä kannustaa paikallisia maanomistajia ja muita hanketoimijoita edistämään näiden toteuttamista. Mikäli kohteita jäisi edelleen toteutumatta, laadittaisiin näille toimenpideohjelma, miten kohteet tulitaisiin toteuttamaan.

Hanketyössä hyödynnettiin aiemmissa hankkeissa kehitettyä valuma-aluekunnostustoimintamallia. Käytännössä toimintamallin tarkoituksena on, että työtä tehdään yhdessä eri toimijoiden kanssa jo

varhaisessa vaiheessa. Kunnostuskohteiden kartoittamisessa maanomistajiin oltiin yhteydessä ennen tarkkaa teknistä suunnittelua ja vastaavasti yleisötilaisuudet olivat tapa tavoittaa uusiakin henkilöitä ja saada tietoa jaettua. Maanomistajien aktivointityötä on kuvattu tarkemmin kappaleissa 3 Hankkeen toteutus ja 4 Yhteistyö ja sidosryhmätyöskentely.

KVVY Yhdistys koordinoi laajemmin Satakunnan alueen kunnostusneuvontaa tämän hankkeen puitteissa, ja hanke teki yhteistyötä muiden KVVY Yhdistyksen sekä alueella toimivien muiden hankkeiden kanssa.

Hankkeesta hyötyivät alueen maanomistajat ja vesialueiden käyttäjät. Hankkeen toimilla pyrittiin vaikuttamaan myös laajemmin Kokemäenjoen tilaan.

Kuva 1. Hankealue rajautuu Kauvatsanjoen alueen kolmeen eteläisimpään osavalmu-alueeseen: Kauvatsanjoen alaosan alue, Sääksijärven alue ja Piilijoen alue (Kartta: FCG 2020).

3. Hankkeen toteutus

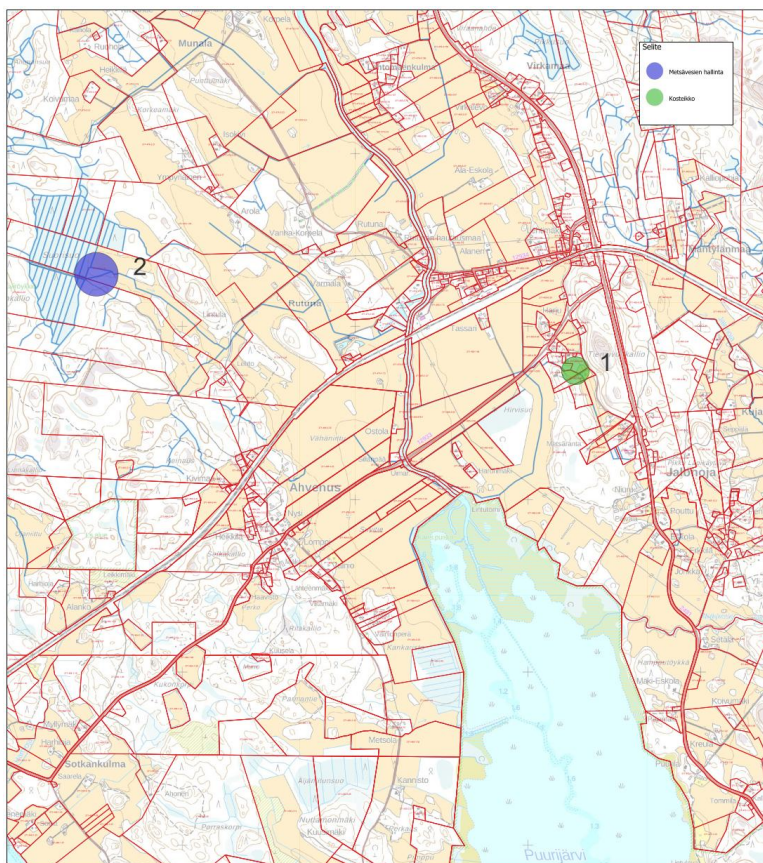
Hankkeessa tarkasteltiin FCG:n raportissa esitettyjä kohteita kaikilta kolmelta hankkeen osavaluma-alueelta. Aluksi kultakin kohdealueelta valittiin 2–5 kunnostuskohdetta, joita lähdettiin edistämään. Kohteiden esivalinnassa korostui kohteen arvioitu vaikuttavuus sekä tieto, että FCG oli suorittanut kohteella maastokäynnin. Kohteet olivat:

- 35151 (Kauvatsanjoen alaosan alue): FCG:n raportin kohteet 1 ja 2, kosteikkoja
- 35152 (Sääksjärven alue): FCG:n raportin kohteet 11 (kosteikko) ja 12 (tulvaniitty)
- 35153 (Piilijoen alue): FCG:n raportin kohteet 4 (tulvaniitty), 48 (luonnonmukaisen peruskuivatuksen toimenpiteitä), 49 (kosteikko), 63 (kosteikko) ja 78 (luonnonmukaisen peruskuivatuksen toimenpiteitä)

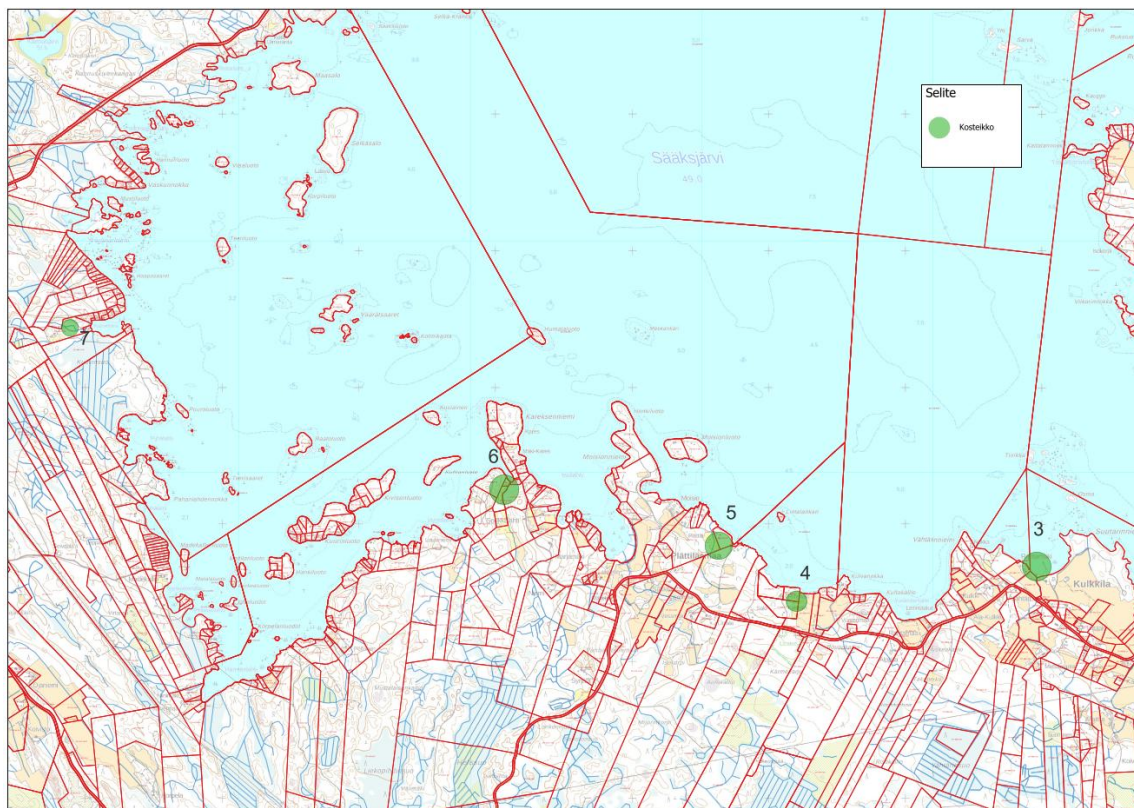
Hankehenkilöt olivat henkilökohtaisesti yhteydessä näiden alueiden maanomistajiin. Maanomistajakeskusteluissa kerrottiin hankkeesta ja sen mahdollisuuksista maanomistajille. Kauvatsanjoen alaosan alueen ja Sääksjärven alueen maanomistajissa oli heitä, joita asia ei kiinnostanut tai ei tavoitettu. Vastaavasti Piilijoen alueella kohteiden edistäminen oli haasteellista, sillä monissa kohteissa maanomistajuus jakautui useammalle henkilölle. Osa näistä maanomistajista oli kiinnostuneita ja osaa ei taasen tavoitettu.

Näin ollen FCG:n raportista poimittiin vielä uusia mahdollisia kohteita, joita edistää. Lisäksi karttakuvien perusteella etsittiin myös täysin uusia kohteita (Kuvat 2–6). Kohteissa keskityttiin potentiaalsiin kosteikko-, putkipato- tai kaksitasouomakohteisiin. Kauvatsanjoen alaosalla metsävesikohde 2 oli tunnistettu myös FCG:n raportissa potentiaalseksi putkipatokohteeksi, vastaavasti kosteikkopaikka 1 oli hankkeen tunnistama kohde. Sääksjärven alueelta tarkempaan tarkasteluun otetut kosteikkokohteet oli myös tunnistettu FCG:n raportissa potentiaalseksi kosteikko- tai laskeutusallaskohteeksi. Piilijoen alueella kosteikkokohteet 11 ja 13 oli myös FCG:n raportissa listattu potentiaalseksi kosteikko- ja tulvaniittykohteeksi. Punaisilla symboleilla karttakuviiin merkityt FCG:n raportissa tunnistetut kohteet olivat niitä, joissa hanke oli jo ensimmäisellä tarkastelukierroksella tavoittanut osan maanomistajista ja he olivat alustavasti kiinnostuneita. Näissä kohteissa mahdolliset toimenpiteet olisivat alustavan arvion perusteella olleet joko kosteikkoja tai luonnonmukaisen peruskuivatuksen toimenpiteitä (FCG 2020).

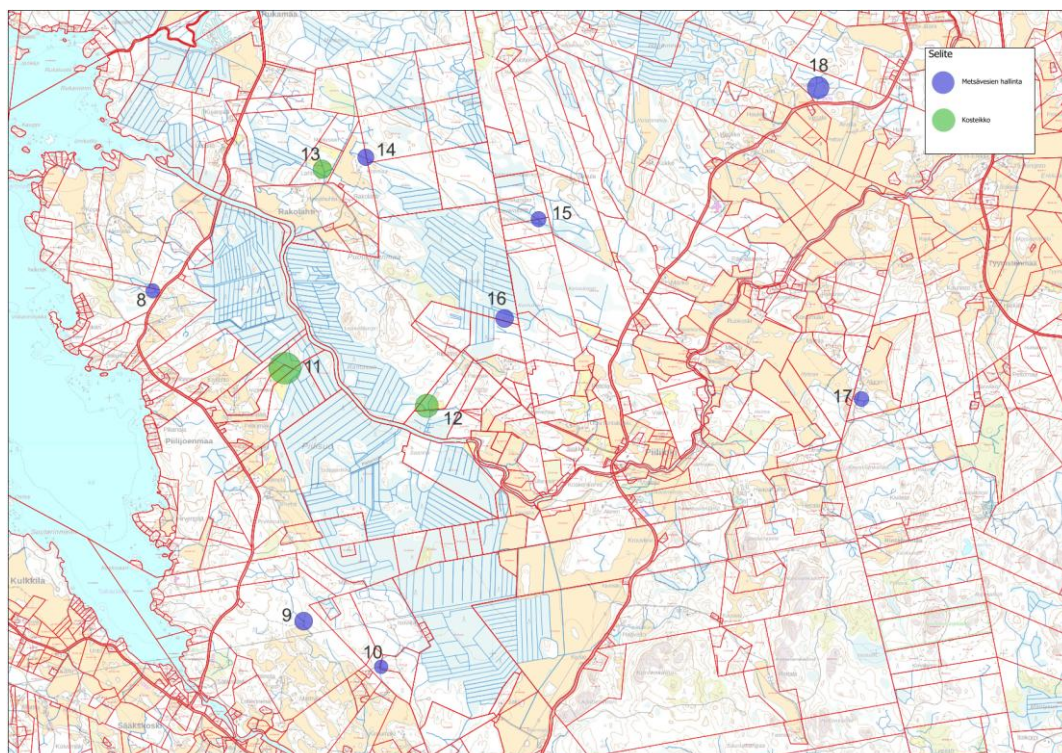
Kohteiden esivalinnan jälkeen työtä jatkettiin selvittämällä ensin kosteikkokohteiden toteutusedellytykset. Hankkeesta oltiin yhteydessä kosteikkokohteiden maanomistajiin ja tiedusteltiin heidän näkemyksiään kosteikon rakentamismahdollisuuksista, samalla kertoen, mistä kosteikossa on kyse. Osa maanomistajista oli kiinnostuneita ja heidän kanssaan sovittiin tapaaminen kohteessa maastokäynnin yhteyteen (Kuva 7). Maastokatselmuksien ja maanomistajakeskusteluiden perusteella vain yksi kohteista, kohde 27 (Palomäen kosteikko), vaikutti soveltuvalta kosteikkokohteelta (Kuva 6). Kosteikon lisäksi työhön sisältyi myös pintapato- ja uoman täyttötyö kosteikon eteläpuolisella alueella. Kohteesta keskusteltiin hankevalvojan kanssa ja todettiin, että edetään tarkempaan suunnitteluun ja kohteen toteutukseen. Kosteikkokokonaisuuden (kosteikko, pintapadot ja uoman täyttö) suunnitelmaseloste on raportin liitteenä (Liite 1). Kosteikko-osuus toteutettiin hankeajan puitteissa. Vastaavasti suunnitelmassa ollut Portaanpääntien eteläpuolinen pintapato- ja uoman täyttötyön toteutusta ei ehditty tehdä hankeajan puitteissa sateisten sääolojen takia. Tarkoituksena on tehdä kokonaisuus valmiiksi kuivalla säällä tämän vuoden aikana.

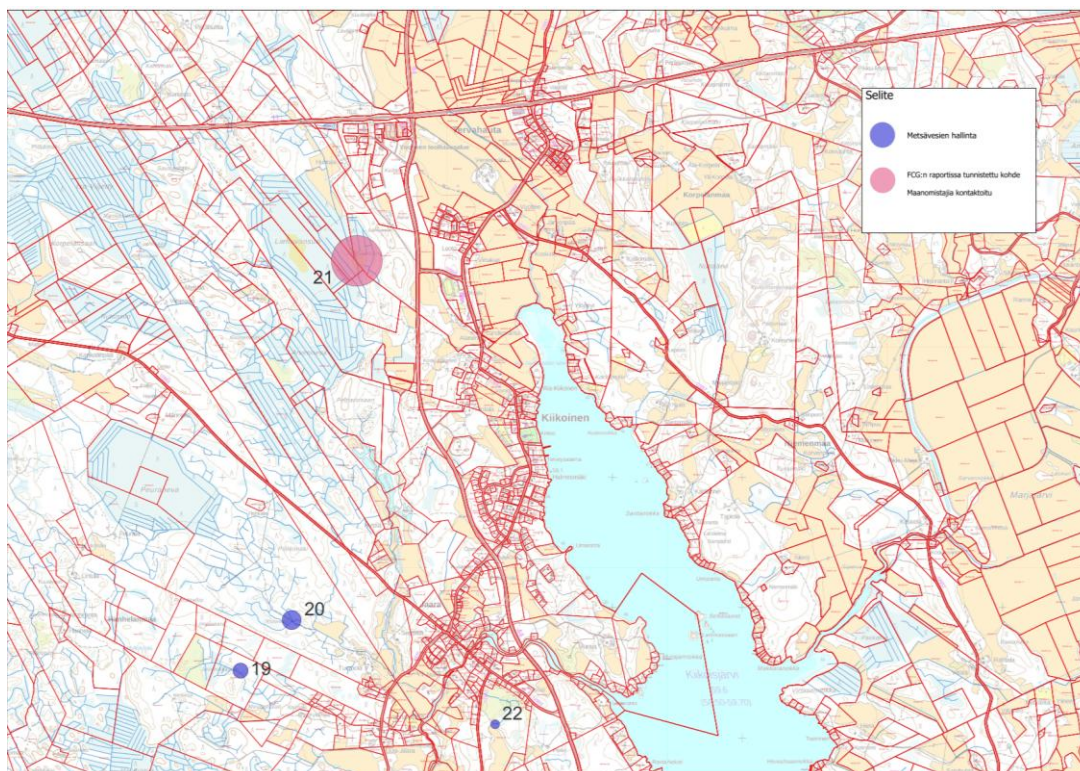
Kuva 2. Kauvatsanjoen valuma-alueelta tunnistettuja kohteita. Metsävesien hallintakohde violetilla (tunnistettu myös FCG:n esiselvityksessä) ja kosteikko vihreällä. Maastokartta ja kiinteistörajat: Maanmittauslaitos.

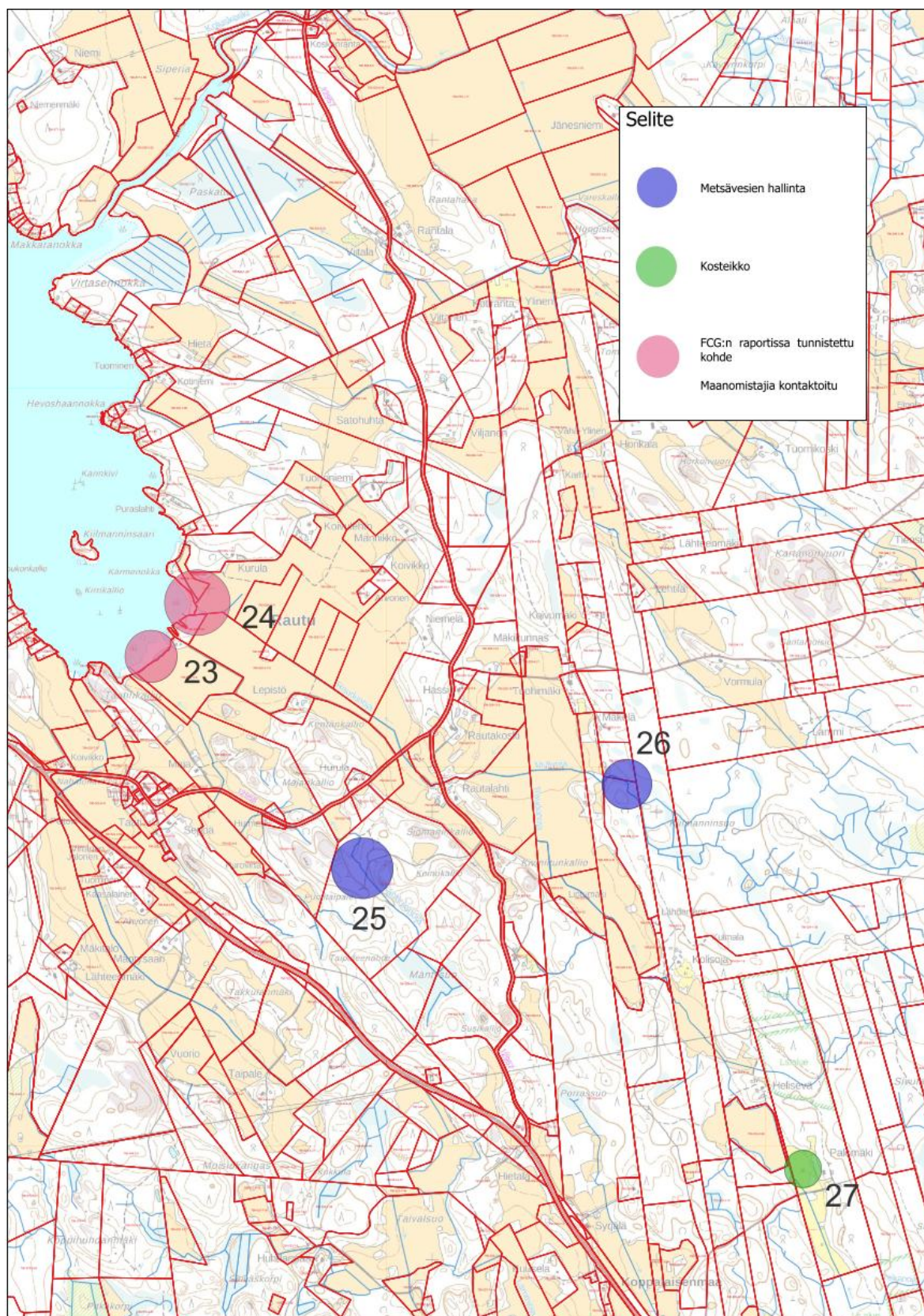
Kuva 3. Sääksjärven valuma-alueelta tunnistettuja kosteikkokohteita (vihreät pallot, nämä tunnistettu myös FCG:n selvityksessä). Maastokartta ja kiinteistörajat: Maanmittauslaitos.

Kuva 4. Piilijoen valuma-alueelta tunnistettuja kohteita. Metsävesien hallintakohde violetilla ja kosteikko vihreällä. kosteikkokohteet 11 ja 13 oli tunnistettu myös FCG:n selvityksessä Maastokartta ja kiinteistörajat: Maanmittauslaitos.

Kuva 5. Piilijoen valuma-alueelta tunnistettuja kohteita. Metsävesien hallintakohde violetilla ja FCG:n raportissa tunnistetut kohteet punaisella. FCG:n raportissa tunnistetut kohteet olivat niitä, joiden ensimmäisellä tarkastelukierroksella oli tavoitettu osa maanomistajista ja he olivat alustavasti kiinnostuneita. Maastokartta ja kiinteistörajat: Maanmittauslaitos.

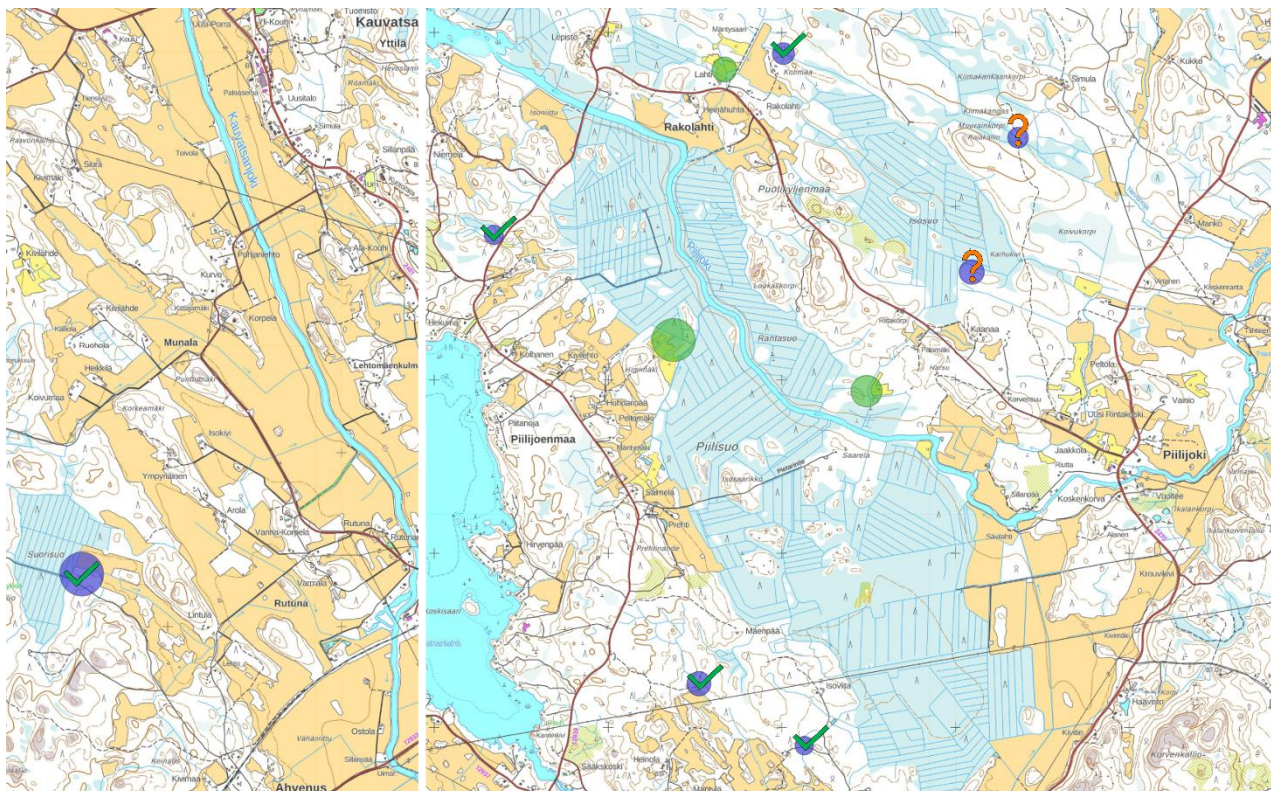

Kuva 6. Piilijoen valuma-alueelta tunnistettuja kohteita. Metsävesien hallintakohteet violetilla, kosteikko vihreällä ja FCG:n raportissa tunnistetut kohteet punaisella. FCG:n raportissa tunnistetut kohteet olivat niitä, joiden ensimmäisellä tarkastelukierroksella oli tavoitettu osa maanomistajista ja he olivat alustavasti kiinnostuneita. Maastokartta ja kiinteistörajat: Maanmittauslaitos.

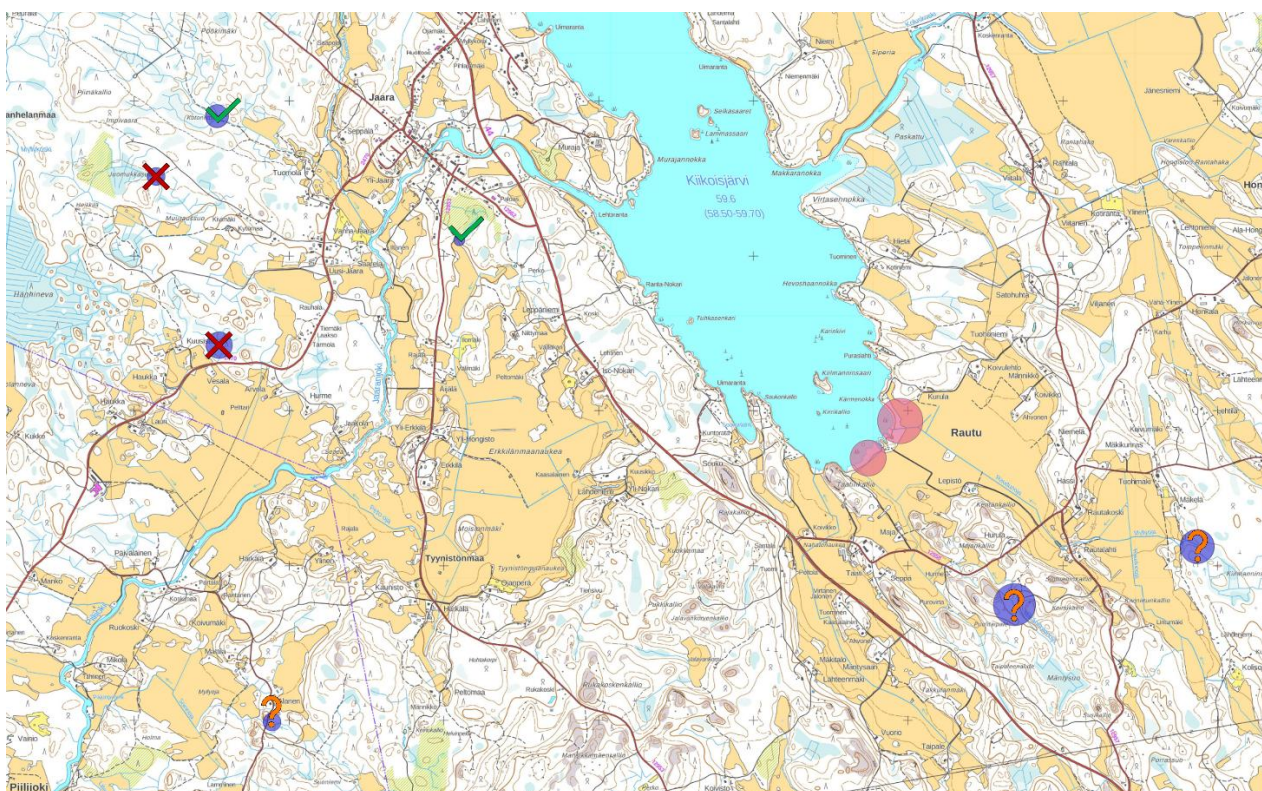

Kuva 7. Maastokatselmuksella tarkastamassa kohteiden soveltuvuutta kosteikkorakenteille. Kuva Elina Nystedt, KVVY Yhdistys.

Metsävesikohteiden osalta kohteita käytiin ensin katsomassa maastossa, jonka jälkeen oltiin yhteydessä soveltuvien kohteiden maanomistajiin. Neljästätoista kohteesta yhdeksällä käytiin maastossa arvioimassa kohteiden soveltuvuus kunnostustoimille (Kuvat 8 ja 9). Näistä yhdeksästä kohteesta seitsemän vaikutti soveltuvilta vesienhallintakohteilta. Kohteiden maanomistajiin otettiin yhteyttä maastotarkastelun jälkeen. Kolmen kohteen maanomistajat olivat kiinnostuneita, vastaavasti lopuissa kuudessa kohteessa maanomistajat suhtautuivat kriittisesti tai kielteisesti vesienhallintarakenteisiin. Hankkeessa näitä kolmea mahdollista kohdetta ei kuitenkaan ehditty edistää pidemmälle. Hankkeessa on kuitenkin saatu tehdyksi työläs esikarsintavaihe metsävesien hallintakohteiden osalta.

Kuva 8. Metsävesikohteiden (violetit pallot) maastokatselmuksen tulos. Kohteet, jotka soveltuvat vesienhallinta-kohteiksi, on merkitty vihreällä. Kohteet, joita ei käyty katsomassa maastossa, on merkitty kysymysmerkillä.

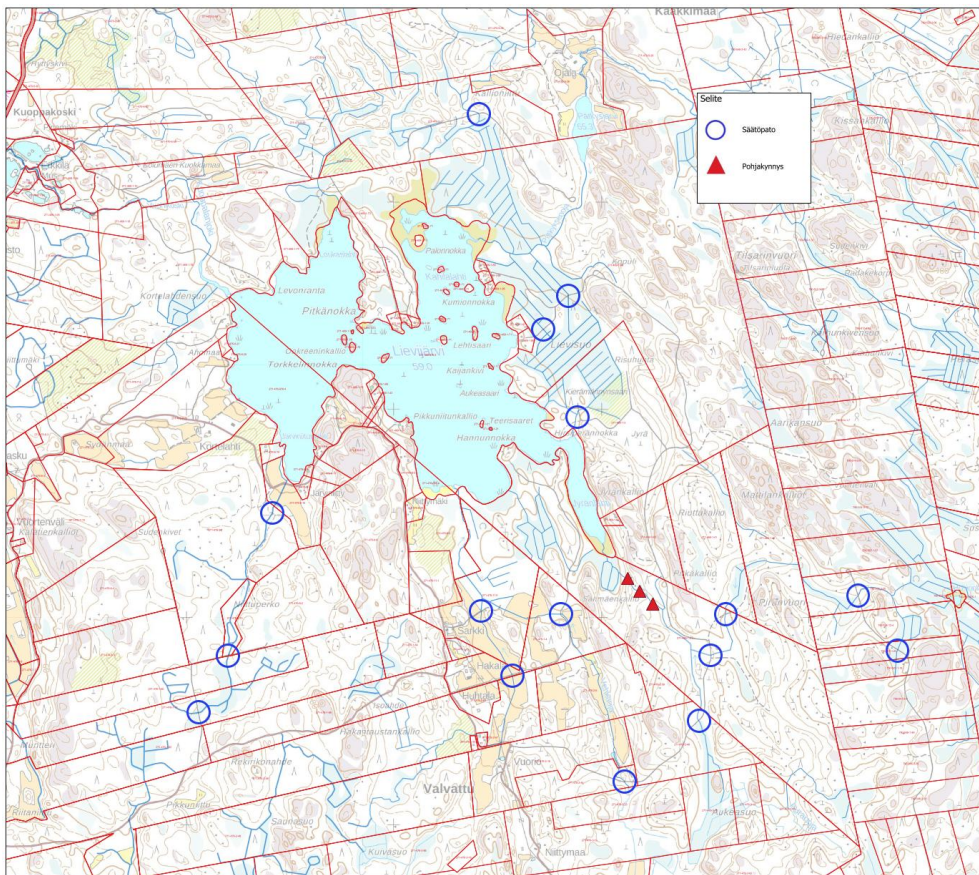
Kuva 9. Metsävesikohteiden (violetit pallot) maastokatselmuksen tulos. Kohteet, jotka soveltuvat vesienhallinta-kohteiksi, on merkitty vihreällä valintamerkillä. Kohteet, joita ei käyty katsomassa maastossa, on merkitty kysymysmerkillä, ja kohteet, jotka eivät sovellu vesienhallintakohteiksi, on merkitty punaisella rastilla.

Hankkeessa myös luodattiin Piilijoen ja Kauvatsanjoen uomat sekä Puurijärvi. Luotausten tarkoituksena oli hahmottaa alueen tulvaongelmia mittaustulosten avulla. Ennen luotauksia hanke keskusteli Varsinais-Suomen ELY-keskuksen vesitalousasiantuntijoiden kanssa luotauksien päätavoitteista. Palaverissa todettiin, että luotaukset tukevat sekä valuma-alueella tehtävää työtä mutta tuottavat myös Varsinais-Suomen ja Pirkanmaan ELY-keskuksille lisätietoa alueen ongelmakohdista. Jokiuomien tulvimisen syiden selvittäminen oli avainasia myös alueen valuma-alue toimien edistämiseksi maanomistajien kanssa ja toi uskottavuutta hankkeelle. Sääolojen takia luotaukset tehtiin kahdessa osassa. Luotausaineiston avulla voitiin arvioida, onko Piilijoen, Kauvatsanjoen tai Puurijärven profiileissa kohtia, jotka padottavat vettä ja osaltaan vaikuttavat alueen huomattavaan vedenpinnan korkeuden vaihteluun ja erityisesti tulvaongelmiin.

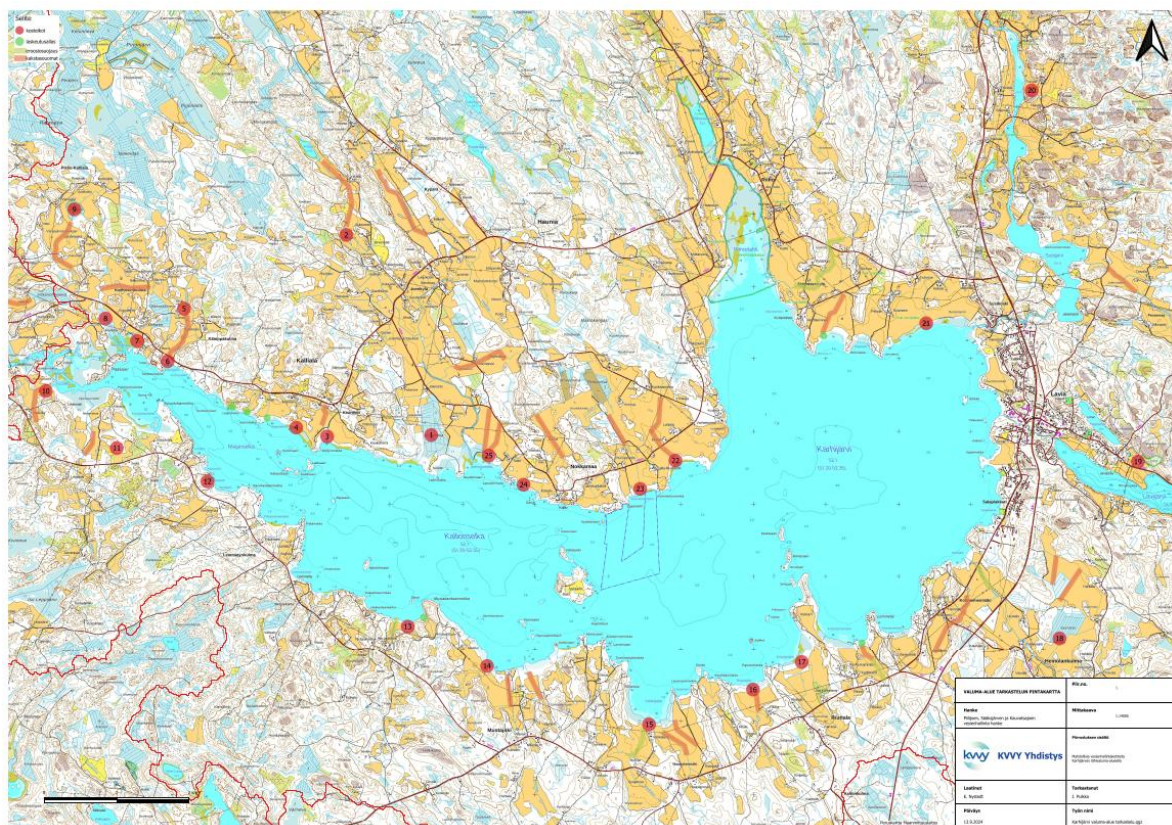
Aineistojen perusteella tunnistettiin alueita, joiden vesienhallintaan voisi saada apua tulvatasanteilla, pengerryksillä ja/tai pumppauksella. Tällaisia kohteita löytyi eritoten Kauvatsanjoen alueilta (Liite 2). Liitteessä 2 on kuvattu Kauvatsanjoen ylä- ja alaosan alueiden kuivavarat sekä kohdat, joissa tulvatasanne ja pengerrys voisivat estää joen tulvimista pelloille. Hillitsemällä tulvimista voitaisiin vähentää myös eroosion ja ravinnehuuhtoumien aiheuttamiin ongelmiin. Mittaustulokset on toimitettu sekä Varsinais-Suomen että Pirkanmaan ELY-keskuksiin, ja ne löytyvät myös hankkeen sivuilta. Luotauksia ja niistä tehtyjä johtopäätöksiä esiteltiin Kauvatsalla pidetyissä yleisötilaisuuksissa. Luotauksien myötä selvitettiin myös Piili- ja Kauvatsanjoen alueen ojitussyhteisötiedot, jotta tiedossa olisi taho, jonka kanssa alkaa keskustella näistä toimista. Hankkeessa aloitettiin Kauvatsanjoen yläosan alueen ojitussyhteisön aktivointityö (3563 Tu1 Kauvatsanjoen perkaus).

Hanke tarjosi myös vesistö- ja valuma-aluekunnostuksiin liittyvää neuvontaa Satakunnan alueella. Neuvontakohteita hankkeelle kertyi kaiken kaikkiaan kolme: Karhijärvi (Lavia, Pori), Lievijärvi (Kauvatsa, Kokemäki) ja Valkjärvi (Pomarkku/Siikainen). Karhijärvelle ja Lievijärvelle hanke laati järvien lähivaluma-alueen karttatarkastelut, joissa tunnistettiin karttojen ja ilmakuvien perusteella mahdollisia valuma-aluekunnostuskohteita (Kuva 10 ja 11). Näiden pohjalta paikalliset toimijat voivat lähteä hankkeistamaan kunnostustoimia aina tarkempaan suunnitteluun ja toteutukseen. Tämä edellyttää myös esiseulontaa eli maanomistajakeskusteluita ja maastotarkasteluita. Valkjärven osalta neuvonta liittyi Valkkiojaan ja yleisesti hankkeen toteuttamisen hyviin käytäntöihin muun muassa viestinnän osalta. Neuvonnan avulla valuma-alueella tehtäviä toimia saadaan toivottavasti etenemään laajemmin Satakunnan alueella.

Maanomistajien ja muiden vesienhallinnasta ja vesienhoidosta kiinnostuneiden tahojen tavoittamiseksi hanke järjesti alueella useita yleisötilaisuuksia. Yleisötilaisuuksien suunnittelu ja järjestäminen toteutettiin yhteistyössä MTK-Kauvatsan kanssa. MTK-Kauvatsan kanssa tehdyn yhteistyön merkitys näkyi erityisesti siinä, miten hyvin yleisötilaisuudet tavoittivat paikallisia maanomistajia. Yleisötilaisuudet painottuivat erityisesti jokiuomien vesienhallintaan liittyviin kysymyksiin ja näiden ratkaisemiseen.

Kuva 10. Lievijärven valuma-alueelta tunnistettuja kohteita. Ympyröillä on merkitty mahdolliset säätöpatojen paikat ja kolmioilla mahdolliset pohjakynnysten paikat. Maastokartta ja kiinteistörajat: Maanmittauslaitos.

Kuva 11. Karhijärven lähivaluma-alueelle laadittu karttatarkastelu. Kuva Elina Nystedt, KVVY Yhdistys.

Hankesuunnitelmassa tavoitteena oli valita vähintään kolme kohdetta, joille laaditaan tekniset suunnitelmat. Hankkeessa valmistui yksi tekninen suunnitelma, Palomäen kosteikkosuunnitelma. Vaikka hankkeessa valmistuikin vain yksi tekninen suunnitelma, tehtiin hankkeessa paljon esityötä, jota tarvitaan, ennen kuin kohteissa voi edetä tekniseen suunnitteluun ja toteutukseen. Hanke edistikin huomattavasti FCG:n laatiman selvityksen kohteiden toteutustyötä näillä kolmella osavaluma-alueella. Lisäksi hankealue oli KVVY Yhdistykselle uusi, joten luottamuksen rakentaminenkin vei oman aikansa. Pääuomien ja Puurijärven luotaus olivat tarpeen myös paikallisten kiinnostuksen herättämiseksi. Valuma-alueella tehtävät yksittäiset toimet voivat vaikuttaa laajojen, uomamittakaavan vesienhallinta-ongelmien rinnalla pisaroilta meressä, joten siinäkin mielessä uomien luotaus oli mielekäs, toi osaltaan uskottavuutta hankkeelle ja avasi mahdollisuuksia myös valuma-alueella tehtäville toimille. Ilman luotauksia keskustelut eivät olisi päässeet etenemään isoista uomista yksittäisiin valuma-aluekohteisiin.

4. Yhteistyö ja sidosryhmätyöskentely

KVVY Yhdistyksellä ei aiemmin ole ollut vastaavia hankkeita tällä alueella, joten MTK-Kauvatsan kanssa tehdyllä yhteistyöllä oli suuri merkitys maanomistajien tavoittamisessa ja luottamuksen rakentamisessa. MTK-Kauvatsan kanssa tehdyn yhteistyön ja yleisötilaisuuksien myötä saatujen maanomistajien näkemysten avulla hanke sai alueen erilaisista vesienhallintaongelmista myös hyödyllistä paikallistietoa. Lisäksi maanomistajilta saatiin maastoapua luotaustyön suorittamiseksi.

Hanke on osallistunut aktiivisesti Kokemäenjoki-ryhmän toimintaan ja kertoi kokouksissa hankkeen kuulumisia. Myös hankkeen loppuseminaari järjestettiin yhteistyössä Kokemäenjoki-ryhmän kanssa. Seminaarin ensimmäinen osuus oli hankkeen varsinainen loppuseminaari ja toinen osuus oli Kokemäenjoki-ryhmän kokousta, jossa myös keskusteltiin, millaisia toimia alueella olisi jatkossa edistettävä. Keskusteluissa nousi esiin, että olisi tärkeää saada alueelle tietty asiantuntijataho ja henkilö, johon voisi olla yhteydessä vesienhallintaan liittyvissä asioissa, esimerkiksi jokitalkkarityyppinen toimintamalli.

Hanke on osallistunut myös Varsinais-Suomen ja Satakunnan alueiden maa- ja metsätalouden vesienhallintahankkeiden tapaamisiin. Tapaamiset ovat mahdollistaneet tutustumisen alueen muihin hanketoimijoihin ja on ollut hyödyllistä kuulla, millaisia hankkeita alueella on meneillään.

Hankehenkilöt tiedottivat myös KVVY Yhdistystä hankkeen edistymisestä. Lisäksi hanke piti sisäisiä palaveriteita tarvittaessa.

Hankkeella oli myös ohjausryhmä. Ohjausryhmään kutsuttiin mukaan oleellisimpia sidosryhmätahoja: alueen kaupungit (Kokemäki ja Sastamala), MTK:t (Satakunta ja Kauvatsa), Varsinais-Suomen ELY-keskus sekä hankevalvoja Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksesta. Näistä kaikki muut paitsi Sastamalan kaupunki osallistuivat ohjausryhmään. Ohjausryhmä kokoontui vain kahdesti, mutta monet ohjausryhmässä olleet olivat mukana myös Kokemäenjoki-ryhmässä tai osallistuivat hankkeen järjestämiin tilaisuuksiin.

5. Viestintä ja tiedottaminen

Hankkeen viestintäsuunnitelma laadittiin hakemusvaiheessa ja sitä on pyritty noudattamaan. Heti hankkeen alussa hankkeelle on tehty sekä verkkosivu, että tiivis esite (hankekortti), jota on jaettu myös yleisötilaisuuksissa. Verkkosivulta löytyy myös materiaaleja hankkeen yleisötilaisuuksista.

Jo hankkeen alussa tunnistettiin, että hankkeen edistymiseksi kannattaa järjestää mahdollisimman paljon yleisötilaisuuksia, jotta hanke tulee tutuksi ja pysyy ihmisten mielessä (Kuva 12). Hanke on järjestänyt neljä yleisötilaisuutta hankealueella, ja järjestettyihin tilaisuuksiin on osallistunut keskimäärin 37 henkilöä (yhteensä 183). Mukana tilaisuuksissa on ollut maanviljelijöitä ja metsänomistajia, yrittäjiä, kiinteistönomistajia ja mökkiläisiä, kalastus- ja osakaskuntien, yritysten, paikallisten yhdistysten sekä sidosryhmien edustajia. Yleisötilaisuudet on koettu hyväksi keinoksi tavoittaa alueen ihmisiä, ja niiden myötä myös paikalliset verkostot ovat vahvistuneet. Yleisötilaisuuksissa on rakennettu ja vahvistettu suhteita alueen maanomistajiin sekä saatu arvokasta paikallistietoa alueen vesienhallintahaasteista. Tilaisuudet ovat olleet hyvä keino levittää tietoa ja kokemuksia erilaisista ratkaisuista liittyen vesienhallintaan valuma-alueella. Lisäksi yleisötilaisuuksissa on keskusteltu myös vesienhallintaan liittyvien haasteiden ratkaisemisen vaikutuksista maan arvoon erityisesti Piiljoen valuma-alueen osalta.

Kuva 12. Yleisötilaisuudet Kouvatsan seuratalolla ovat keränneet runsaasti osanottajia. (Kuva: Hanna Määttänen, KVVY Yhdistys)

Tilaisuuksista on tiedotettu sähköpostitse hankkeen verkostolle (noin 70 henkilöä), KVVY Yhdistyksen verkkosivujen tapahtumasivulla, KVVY Yhdistyksen Facebook-sivulla sekä laajasti hankealueen eri Facebook-ryhmissä (noin 10 kpl). Alueellisissa Facebook-ryhmissä hankkeen julkaisut ovat saaneet tykäksiä ja näkyvyyttä. Esimerkiksi elokuussa 2024 järjestetyn tilaisuuden jälkeen julkaistu päivitys, jossa korostettiin kokonaisvaltaisen valuma-alueella tehtävän työn ohella maanomistajien ja paikallistuntemuksen merkitystä alueen vesienhallintaongelmien ratkaisemisessa, jaettiin aktiivisesti paikallisiin ryhmiin, ja se saavutti yhteensä yli 4 000 näytökertaa.

Yksi hankkeen ja jatkotoimenpiteiden kannalta merkittävä toimenpide on Piilijoen ja Puurijärven luotaus, jonka konkreettisten tulosten avulla on osaltaan mahdollista tehdä päätelmiä mahdollisista ongelmakohtista sekä niiden mahdollisista ratkaisuista (Kuva 13). Luotauksesta ja saatavilla olevasta aineistosta kerrottiin alueen Facebook-ryhmissä, mittauksista on esitelty yleisötilaisuuksissa, ja luotausaineistot ovat saatavilla hankkeen verkkosivulla. Lisäksi hankeverkostolle lähetettiin uutiskirje, jossa kerrottiin luotauksesta ja mistä aineiston löytää. Kirjeessä kannustettiin lisäksi pohtimaan, onko esimerkiksi omilla mailla paikkoja, joissa olisi tarvetta vesienhallintaa parantaville toimenpiteille. Aiheesta kirjoitettiin myös artikkeli: <https://kvvy.fi/piilijoella-ja-kauvatsanjoella-etsitaan-ratkaisuja-vedenkorkeuden-vaihteluun/>

Kuva 13. Piilijoen luotauksesta viestittiin laajalti alueen verkostolle, jotta aineistoa tulisi hyödynnettyä mahdollisimman tehokkaasti. (Kuva: Hanna Määttä, KVVY Yhdistys)

Sydän-Satakunnassa ja Satakunnan kansassa julkaistiin hanketta koskevat lehtiartikkelit kesäkuussa 2023:

Yleisötilaisuus Kauvatsalla: Tulvien hallinta toisi maatalouteen uusia työkaluja (Sydän-Satakunta, 9.6.2023) <https://www.sydansatakunta.fi/uutiset/art-2000009642088.html>
 Kauvatsanjoen tulvien hallinta toisi maatalouteen uusia työkaluja (Satakunnan kansa, 12.6.2023) <https://www.satakunnankansa.fi/satakunta/art-2000009648606.html>.

Satakunta | Ympäristö

Kauvatsanjoen tulvien hallinta toisi maatalouteen uusia työkaluja

Kauvatsalla maata viljelevä Jussi-Pekka Juvela kertoo, että Kauvatsanjoen tulvaongelmista on puhuttu pitkään, ja ongelmat ovat pahentuneet.

Jaa

Tallenna

Kommentoi

Kauvatsanjoki tulvii taajaan. Arkistokuvassa näkyy tilanne vuodenvaihteesta 2019–2020.

KUVA: ARJA HARJUNMAA / ARKISTO

Kuva Satakunnan kansa -lehdestä, 12.6.2023.

Hanke on saanut näkyvyyttä myös Suomen vesiensuojelun keskusliitto ry:n tiedotuslehti Aquariuksessa, jossa hanketta esiteltiin KVVY Yhdistyksen toisen hankkeen kanssa:

Uusia hankkeita Pirkanmaalle ja Satakuntaan (Aquarius 2023–2024, s. 41) <https://vesiensuojelu.fi/wp-content/uploads/2023/11/Aquarius-2023-2024.pdf>.

Hanketta on myös esitelty Valtakunnallisen vesistökunnostusverkoston vuosiseminaarissa KVVY Yhdistyksen osastolla kesällä 2023.

Hankkeiden välisen yhteistyön ja tiedonvaihdon vahvistamiseksi hankealueen verkostoa oli mukana KVVY Yhdistyksen hankkeiden yhteisessä, monipuolisesti erilaisia vesistöön liittyviä aiheita käsittele-

vässä Vesi-illassa Vesilahdella syksyllä 2023. Hanke on osallistunut myös syyskuussa 2023 ja 2024 Varsinais-Suomen ELY-keskuksen järjestämiin Varsinais-Suomen ja Satakunnan alueella toimivien maa- ja metsätalouden vesiensuojeluhankkeiden kokoontumisiin Säskylässä, joissa mukana on ollut laajalti alueen eri hankkeiden edustajia (Kuva 14).

Kuva 14. Maa- ja metsätalouden vesiensuojeluhankkeiden kokoontumiset Säskylässä ovat olleet hyvä kanava viestiä hankkeesta ja tutustua muihin hankkeisiin. (Kuva: Hanna Määttänen, KVVY Yhdistys)

Hanketta, sen aikana saatuja kokemuksia ja tehtyjä toimia esiteltiin hankkeen loppuvaiheessa, toukokuussa 2025, Vesiensuojelun tehostamisohjelman (nyk. Ahti-ohjelma) järjestämässä webinaarissa, jossa esiteltiin maa- ja metsätalouden vesienhallinnan ajankohtaisia hankkeita eri puolilta Suomea: [Tutustu hankkeiden tuotoksiin: Maa- ja metsätalouden vesienhallinnan webinaareissa tutustuttiin konkreettisiin kohteisiin, oppeihin ja kehittämistarpeisiin eri puolella Suomea - ELY-keskus - ELY keskus](#) (Varsinais-Suomen ELY-keskus, 10.6.2025).

Hankkeen loppuseminaari järjestettiin yhdessä Kokemäenjoki-ryhmän kanssa. Yhteisen tilaisuuden tarkoitus oli osaltaan korostaa, että vesienhoito alueella jatkuu ja tässä hankkeessa tehtyä työtä ja hankkeen myötä syntyneitä verkostoja voidaan hyödyntää edelleen kunnostustoimien edistämisessä.

6. Hankkeen tuotokset

Hankkeessa valmistui yksi kosteikkosuunnitelma, joka myös toteutettiin hankkeen puitteissa (Kuva 15). Myös pintapato- ja uoman täyttötyö kosteikon eteläpuolisella peltoalueella ovat osa kosteikkokokonaisuutta ja nämä tulee valmistumaan vuoden 2025 kuluessa kuivan sään aikaan. Kosteikkokokonaisuudesta on tehty sopimus maanomistajan kanssa, ja hän vastaa valmiin kosteikon huollosta ja ylläpidosta.

Kuva 15. Palomäen kosteikko. Kuva: Kaisa Kätkävaara, KVVY Yhdistys.

Hanke selvitti myös mahdollisia metsävesien hallintakohteita hankealueelta. Vaikka hankkeessa ei ehditty esikarsintatyötä pidemmälle, hankkeessa on luotu hyvät edellytykset näiden rakenteiden suunnittelu- ja toteutustyön jatkamiseen minkä tahansa tahon hyödynnettäväksi. Kokonaisuudessaan hankkeen tekemät esiselvitykset kohteiden toteuttamiskelpoisuudesta sekä metsävesi- että kosteikkokohteiden osalta ovat vienneet myös FCG:n laatiman esiselvityksen konkreettista toteutustyötä eteenpäin. Toki esimerkiksi muutokset maanomistajuuksissa voivat muuttaa tilannetta nyt selvitettyjen kohteiden osalta.

Hankkeessa tuotettiin Piiljoen, Kauvatsanjoen ja Puurijärven luotausprofiilit. Näiden perusteella tunnistettiin ongelma-alueita ja oli mahdollista esittää ongelmien ratkaisuun soveltuvia toimia. Aineistoa voi hyödyntää: se on saatavilla hankkeen nettisivuilla, ja se on toimitettu myös Varsinais-Suomen ja Pirkanmaan ELY-keskuksiin.

Neuvonnan avulla hankkeessa valmistui kaksi esiselvitystä mahdollisista lähivaluma-aluekunnostustoimista Lievijärvelle ja Karhijärvelle. Selvitykset ovat tarkoitettu erityisesti paikallisten toimijoiden hyödynnettäväksi.

MTK-Kauvatsan kanssa tehty yhteistyö on ollut hyvä toimintamalli alueella, jossa hanketoimijalla itsellään ei juurikaan ole valmiita kontakteja. Eduksi oli myös se, että MTK-Kauvatsa oli otettu mukaan antamaan oman näkemyksensä hankkeen sisällöstä jo hankkeen suunnitteluvaiheessa.

7. Hankkeen tulokset

Hanke jäi tavoitteestaan teknisten vesienhallintasuunnitelmien laadinnan osalta. Toisaalta hankkeessa tehtiin huomattava työ FCG:n selvityksessä tunnistettujen kunnostuskohteiden toteuttamisen edellytysten selvittämisen osalta, ja tämä työ hyödyttää kaikkia alueen kunnostustoimijoita. Lisäksi hankkeessa tehty kosteikko toimii hyvänä esimerkkinä siitä, millaisia valuma-alueella tehtävät vesienhallintatoimet voivat olla. Se toivottavasti myös rohkaisee alueen muita maanomistajia osallistumaan vesienhallintatoimien toteuttamiseen. Lisäksi kun nyt aloitettu Kouvatsanjoen yläosan alueen ojitusyhteisön aktivointityö saadaan viimeisteltyä ja ojitusyhteisö aktiiviseksi, tulee ojitusyhteisöstä jälleen potentiaalinen vesienhallintatoimien edistäjätyö kyseiselle alueelle. Vastaavasti hankkeessa annettu neuvonta tuotti paikallistoimijoille työkaluja edetä oman järven lähivaluma-alueen kunnostustoimissa.

Hankkeessa tehtyjen luotauksien myötä onnistuttiin vastaamaan maanomistajia eniten askarruttaviin kysymyksiin, mikä rakensi pohjaa muullekin keskustelulle, kuten valuma-alueella tehtäville kunnostustoimille. Luotausten avulla saatiin myös mitattua tietoa oletusten tilalle. Yleisötilaisuuksien esitelmien kautta saatiin esiteltyä paikallisille henkilöille alueen hydrologiaan liittyviä piirteitä ja avattua eri asioiden, kuten ojitusten ja valuma-aluekunnostusten merkitystä havaittuihin ongelmiin.

Hanke toteutti [Valuma-alesuunnittelun tiekartan](#) tavoitteiden 1 ja 2 mukaisia toimia. Hankkeessa toteutettiin ja kehitettiin erityisesti valuma-alesuunnittelua tukevia työskentelytapoja ja suunnitteluprosesseja sekä lisättiin ymmärrystä valuma-alueella tehtävistä kunnostustoimista ja näiden suunnittelusta. Tätä toteutettiin ennen kaikkea laatimalla kunnostussuunnitelmia ja tekemällä kunnostuskohdekartoituksia. Vastaavasti yleisötilaisuuksien myötä lisättiin paikallisten henkilöiden ymmärrystä alueen vesienhallintaan ja hydrologiaan liittyvien asioiden syy-seuraussuhteista ja hankkeen loppuseminaarin yhteydessä pidetyssä Kokemäenjoki-ryhmän kokouksessa todettiin tarve vahvistaa yhteistyötä ja valuma-alueyöhön liittyvän toiminnan koordinoitua alueella.

8. Toiminnan jatkuvuus

Hankkeen edistymisestä ja tuloksista on tiedotettu aina hankkeen yleisötilaisuuksissa. Hankkeessa laaditut suunnitelmat ja selvitykset ovat kenen tahansa kunnostustoimijan käytettävissä, ja ne saa pyytää KVVY Yhdistykseltä. Vastaavasti luotausaineistot löytyvät hankkeen sivuilta, joka hankkeen päätyttyä on löydettävissä täältä: www.kvvy.fi/yhdistys/hankearkisto.

Hankkeen loppuseminaarin yhteydessä pidetyssä Varsinais-Suomen ELY-keskuksen Kokemäenjoki-ryhmän kokouksessa ideoitiin hanketoiminnan jatkuvuutta alueella. Tavoitteena on, että nyt aloitetulle työlle saataisiin jatkuvuutta seuraavan hankkeen kautta, ja että siten myös nyt kesken jääneet toimet saataisiin lähivuosina toteutukseen. Tilaisuudessa ilmenneen tahtotilan perusteella olisi oleellista, että alueen vesienhallinta- ja -hoitoasioista ottaisi vastuuta jokin asiantuntijataho, joka voisi koordinoita näitä toimia. Esimerkiksi KVVY Yhdistyksen [Loimijoen vesienhoitotyön koordinoinnin mallia](#) voisi kokeilla soveltaa tälläkin alueella. Oleellista on, että nyt aloitettu työ ja ennen kaikkea maanomistajakontaktit eivät menisi hukkaan, vaan työ alueella jatkuisi.

9. Projektin rahoitus

Hanketta rahoitti ympäristöministeriö osana vesiensuojelun tehostamisohjelmaa maa- ja metsätalouden vesienhallinnan edistämisen hankeavustuksista. Avustusta hallinnoi Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus. Hankkeen kokonaisbudjetti oli 131 842 euroa, johon saatiin ELY-keskusten harkinnanvaraista avustusta Ympäristöministeriön vesiensuojelun tehostamisohjelmasta 79 105 euroa. Lisäksi Huittisten Säästöpankkisäätiö myönsi hankkeen omarahoitukseen 5 000 euron avustuksen vuonna 2023 ja Metsä Group Luonto-ohjelmastaan 14 000 euroa vuonna 2025.

Hankeelle muodostui kuluja yhteensä 107 271,84 euroa. Suurin osa kustannuksista muodostui hankehenkilöiden palkkakuluista. Hankebudjetista jäi siten käyttämättä noin 19 % eli 24 570,16 euroa. Suhteessa toteutuneisiin kuluihin, merkittävimmät ylibudjetoinnit olivat talkootyössä, matkakuluissa ja ostopalveluissa. Ostopalveluiden ja talkootyön määrän hahmottaminen etukäteen ovat haasteellisia tilanteissa, joissa ei ole etukäteen valmiita teknisiä suunnitelmia työmäärä- ja kustannusarvioineen.

10. Hankkeen toteutus numeroina

Taulukko 1. Listaus hankkeen tunnusluvuista.

KYSYMYKSET	lkm
Kuinka monta maanomistajaa on ollut mukana hankkeessa? Myös maanvuokraajat lasketaan.	29 (kunnostuskohteiden kartoitustyö ja Palomäen kosteikon maanomistaja)
Kuinka monta uutta menetelmää hankkeessa pilotoitiin?	0
Kuinka monta valuma-aluekohtaista / osa-valuma-aluekohtaista suunnitelmaa hankkeessa on laadittu?	4 • Palomäen kosteikon tekninen suunnitelma • Lisäkohteiden tunnistus hankealueelta • Lievijärven lähivaluma-alueen kunnostussuunnitelma • Karhijärven lähivaluma-alueen kunnostussuunnitelma
Mikä on valuma-aluekohtaisten suunnitelmien laajuus (pinta-ala, ha)?	Palomäen kosteikon yläpuolinen valuma-alue noin 95 ha
Kuinka monta tilaisuutta hanke on järjestänyt? Tässä huomioidaan tilaisuudet, joissa on mukana hankkeen ulkopuolisia osallistujia.	5 • 12.6.2023: Hankkeen yleisötilaisuus Kouvatsalla • 10.4.2024: Hankkeen yleisötilaisuus Kouvatsalla • 7.8.2024: Hankkeen yleisötilaisuus Kouvatsalla • 12.3.2025: Hankkeen yleisötilaisuus Kouvatsalla • 24.4.2025: Hankkeen loppuseminaari Kouvatsalla yhteistyössä Var-ELY:n kanssa

Kuinka monta osallistujaa on yhteensä ollut hankkeen järjestämissä tilaisuuksissa? Tässä huomioidaan tilaisuudet, joissa on mukana hankkeen ulkopuolisia osallistujia.	183 (ml. hankkeen työntekijät)
Kuinka moneen muiden järjestämään tilaisuuteen hanke / hankkeen edustajat ovat osallistuneet. Tässä huomioidaan vesienhallinnan teemaan liittyvät tilaisuudet. Esim. webinaariesittelyt/ Webinaarien arvioitu kuulijamäärät.	9 • 27.4.2023: Kokemäenjoki-ryhmän kokous • 2023: Valtakunnallisen vesistö-kunnostus-verkoston vuosiseminaari, hankkeen esittelyä standilla • 24.10.2023: Kokemäenjoki-ryhmän kokous • 18.9.2023: Varsinais-Suomen ja Satakunnan alueiden vesienhallintahankkeiden tapaaminen Säkylässä, hankkeen esittely • 13.5.2024: Kokemäenjoki-ryhmä • 30.9.2024: Varsinais-Suomen ja Satakunnan alueiden maa- ja metsätalouden vesienhallintahankkeiden tapaaminen Säkylässä • 30.5.2024: Lievijärven palaveri • 7.10.2024: Kokemäenjoki-ryhmän kokous • 20.5.2025: Hankewebinaari, hankkeen vaikuttavuuden arviointi Arviolta noin 250 osallistujaa yhteensä
Kuinka monta viestintätuotetta hankkeessa on valmistunut? Viestintätuotteita ovat esimerkiksi tiedotteet/uutiset, blogit, videot, esitteet, podcastit, some, verkkosivut, lehtijutut yms.	22 • verkkosivu 1 • hankekortti/esite 2 (painettu ja pdf) • KVVY Yhdistyksen uutiskirjeet 3 kpl • uutiskirje luotaustuloksista verkostolle 1 kpl • blogiartikkeli 1 kpl • 1 lehtiartikkeli: Sydän-Satakunta-lehti: "Yleisötilaisuus Kouvatsalla: Tulvien hallinta toisi maatalouteen uusia työkaluja" • Aquarius-maininta 1 kpl

	• Facebook-julkaisut 7 kpl (pl. postausten jaot eri FB-ryhmiin) • LinkedIn-julkaisu 1 kpl • tapahtumasivulla 4 tapahtumaa
Kuinka monta asiantuntija-artikkelia hankkeessa on valmistunut?	0

11. Hankkeen vaikuttavuus

Oli ensisijaisen tärkeää, että paikallisia maanomistajia askarruttavat asiat käsiteltiin hankkeessa ja hanke vastasi maanomistajien kysymyksiin. Eritoten uomien ja Puurijärven luotaustyö oli oleellinen toimenpide. Mikäli luotausta ei olisi tehty, olisi hankkeen mielekkyys ja merkitys paikallisten silmissä voinut jäädä vähäiseksi. Oleellista oli myös se, että keskusteluissa ei katsottu yksipuolisesti vain vesienhallintatoimien toteutustarpeita, vaan kiinnitettiin huomiota myös maan arvoon ja siihen, miten vesienhallintatoimia sekä peltojen ja metsien vesitalouteen liittyviä tarpeita saadaan sovitettua yhteen. Lisäksi se, että hankkeessa lähdettiin viemään alueelle laadittuja suunnitelmia kohti toteutusta ja toteutettiin yksi vesienhallintakohde, olivat tärkeitä signaaleja paikallisten suuntaan – suunnitelmat on tarkoitettu toteutettaviksi.

Kun valuma-alueella tehtävät toimet eivät ole maanomistajille välttämättä tuttuja, ja ongelmat havaitaan esimerkiksi jokiuomien läheisyydessä olevien rantapeltöjen tulvimisena tai huomattavina vedenpinnan korkeuden vaihteluina, on tärkeää avata prosesseja, jotka vaikuttavat havaittuihin ilmiöihin. Esimerkiksi hankkeen loppuseminaarissa eräs kuulija kysyi, miten merkittävästi nyt tehty kosteikko parantaa alueen vesienhallintaongelmia ja vesien tilaa. Luonnollisesti yhden kosteikon avulla ei saada koko aluetta kuntoon, vaan tarvitaan laajasti erityyppisiä vesienhallintatoimia, joista muodostuvan kokonaisuuden avulla voidaan saada näkyviä vaikutuksia. Nyt rakennettu kosteikko toimii siten myös esimerkkinä, millaisia vesienhallintatoimet voivat olla, ja toivottavasti rohkaisee myös muita maanomistajia osallistumaan kunnostushankkeisiin.

Taulukko 2. Arvio, missä määrin hankkeella edistettiin seuraavia maa- ja metsätalouden vesienhallinnan vaikuttavuuden osa-alueita.

	<i>Erittäin paljon</i>	<i>Melko paljon</i>	<i>Jonkin verran</i>	<i>Vain vähän/ei lainkaan</i>	<i>Ei kuulunut hankkeen toimintaan</i>
<i>Tiedonvälitys ja toimijoiden aktivointi</i>	x				
<i>Uudet toimintatavat ja toimintamallit</i>			x		
<i>Valuma-alue suunnittelu, eri maankäyttömuotojen vesienhallinnan yhteensovittaminen</i>	x				
<i>Valuma-alue lähtöisen suunnittelun tunnistetut hyödyt eri intressiryhmille</i>	x				
<i>Maanomistajien kanssa tehtävä yhteistyö tai heidän saavuttamansa hyöty</i>	x				
<i>Uusi tieto vesien suojelun ja vesienhallinnan menetelmistä</i>			x		

12. Toteutusvaiheen arviointi – Itsearviointi

Tässä raportissa on kuvattu, kuinka valuma-aluekunnostusprosessi etenee käytännössä – ja kuinka paljon taustatyötä voidaan tarvita yhden vesienhallintarakenteen löytämiseksi, suunnittelemiseksi ja toteuttamiseksi. Alueelle aiemmin laadittu selvitys oli hyvä pohja ja antoi raamit valuma-alueen aloittamiseen. Kuitenkin, vaikka alueelta olisi kartoilta ja ilmakuvista tunnistettu paljon potentiaalisia kohteita, on ennen tarkempaa suunnittelua selvitettävä maanomistajan näkemykset sekä kohteen maaston soveltuvuus kunnostustoimien edistämiseksi. On myös tärkeää, että maanomistajille osataan kuvata mahdollisimman hyvin, millaisista rakenteista on kyse, ja maanomistajan kanssa käydään läpi suunnittelu- ja toteutusvaiheita. Lisäksi kohteen toteutusedellytykset on selvitettävä myös kunnasta ja ELY-keskuksesta. Näin ollen karsinta kartoilta tunnistetuista kohteista tekniseen suunnitteluun saati toteutukseen päätyvistä kohteista voi olla huomattavaa. Siksi onkin tärkeää, että toteutukseen otetaan kohteita matalalla kynnyksellä, varsinkin alueilla, joilla vesienhallintatoimia ei aiemmin ole tehty. Tässä hankkeessa toteutettu vesienhallintarakenne palvelee esimerkkinä ja toivottavasti innostaa myös muita maanomistajia tarttumaan vastaaviin mahdollisuuksiin. Vastaavasti kunnostuskohteiden kartoitustyö oli alku FCG:n selvityksessä tunnistettujen kohteiden konkretisoitumiselle.

Sekä FCG:n selvityksen että hankkeen tekemän karttatarkastelun perusteella todettiin, että eritoten Kouvatsanjoen alaosan alue on haasteellinen ympäristö valuma-alueella tehtäville kunnostustoimille. FCG:n selvityksessä kyseiselle alueelle oli tunnistettu vain viisi toimenpide-ehdotusta ja hanke esitti näiden lisäksi vielä yhtä kohdetta. Siten luotauksien perusteella tunnistetut vesienhallintamahdollisuudet erityisesti Kouvatsanjoen alaosassa olivat oleellisia.

Toistaiseksi työn jatkuvuus ei ole vielä varmistunut. Tavoitteena kuitenkin on, että alueella saadaan käynnistettyä uusi hanke, jonka avulla työtä voitaisiin jatkaa. Jos työlle ei nyt pystytä saamaan jatkuvuutta, voisi se heikentää myös hanketoimijan uskottavuutta paikallisten maanomistajien suuntaan, jolloin tähänastinen luottamuksen rakentaminen menisi hukkaan. Hankealueena Piilijoen, Sääksjärven ja Kouvatsanjoen alaosan alueet olivat hallittavan kokoinen kokonaisuus. Jatkotyössä on hyvä pohtia myös, miten työn jatkuvuutta voidaan turvata entistä paremmin. Hankkeet ovat usein vain noin parin vuoden mittaisia, mutta erityisesti valuma-alueella toteutettava vesienhallinta- ja -hoitotyö vaatii pitkäjänteistä toimintaa. Siten esimerkiksi Loimijoen vesienhoidon koordinoinnin toimintamallin soveltaminen myös tällä alueella voisi olla yksi mahdollisuus jatkuvuuden turvaamiselle.

Tärkeintä oli, että hankkeessa toteutettiin konkreettisia kunnostustoimia ja tuotettiin mittaustietoa pääuomista ja Puurijärvestä. Siten alueelle tuotettiin aidosti jotain uutta pelkkien suunnitelmien sijaan.

Kirjallisuus

FCG. 2020. Kouvatsanjoen kuormitusselvitys ja kunnostussuunnitelma. 56 s. + liitteet.

Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistys ry